

Rakety tisíce a jedné noci

V souvislosti s možnou instalací amerického radaru v Česku se hovoří o hrozbě představované íránskými balistickými raketami. Írán vlastní rakety středního doletu a některé zdroje tvrdí, že má i technologie pro výrobu raket mezikontinentálních. Dostaly název, jenž se poté stal synonymem „íránské raketové hrozby“. Jmenují se Šaháb, což v íránském jazyce farsí znamená „meteor“.

Vývoj íránských raket začal za války s Irákem, během které se Írán stal terčem iráckých raket Scud B. Prostředky pro adekvátní odpověď získal nejprve díky raketám téhož typu, které zakoupil od Sýrie a Libye. Roku 1987 pak začal spolupracovat se Severní Koreou, která dodávala své kopie raket Scud jménem Hwasong 5. Na konci 80. let vybudovali Korejci (výměnou za dodávky ropu) i továrny na produkci těchto zbraní.

Snad v roce 1990 získal Írán korejské rakety Hwasong 6, což je modifikovaný Scud s delším dostřelem. Záhy začala běžet výroba kopií této rakety pod názvem Šaháb-2. Írán vyrábí i samohybná odpalovací zaříze-

ní na podvozku ruského nákladního automobilu MAZ 543M. Odhaduje se, že Írán dnes vlastní nejméně 450 raket Šaháb-1 a Šaháb-2.

Odhaduje se, že má rovněž hlavice pro přenos chemických nebo biologických bojových látek, případně i tyto látky samotné. Spolehlivé informace o tom však mohou mít pouze ti, kteří do Íránu tyto technologie případně dodali...

V polovině 90. let postoupila spolupráce Íránu a KLDK na další úroveň, když Írán získal nové severokorejské rakety No dong 1, jež zřejmě využívají i některé ruské a čínské prvky. Jedná se o zbraně středního doletu.

V roce 1998 Írán uskutečnil zkoušku rakety Šaháb-3, jež je pravděpodobně blízké příbuzná s raketou Nodong 1. Díky této zbraní mohl Írán poprvé ohrožovat i území Státu Izrael a také četné vojenské základny USA nacházející se v regionu Středního Východu. Írán

dnes zřejmě vlastní řádově desítky zbraní Šaháb-3 a odpalovací zařízení umístěná na automobilových návěsech.

Počátkem 21. století byla vyvinuta nová verze rakety, která se označuje Šaháb-3B. Přesné údaje o ní už ale patří do kategorie dohadů. Kromě delšího doletu se má vyznačovat zejména koncovým naváděním. Hlavice má být oddělitelná, naváděná pomocí gyroskopů a družicové navigace a díky malým raketovým motorům by měla ve finální fázi letu manévrovat. Verze Šaháb-3B je však známa jen z teheránské vojenské přehlídky z roku 2003 a videozáznamu zkoušky rakety s odlišně tvarovanou hlavici 11. srpna 2004 z íránské televize. To, co je neotřesitelně známo, je fakt, že Írán se potýká s notorickou nespolehlivostí a nepřesností všech svých raket, takže jejich bojová hodnota může být sporná. Jako strašidlo v politické, informační a mediální válce jsou ale dostačující.

Další vývoj íránských raket je už zahalen tajemstvím. Hovoří se o raketách jménem Šaháb-4, Šaháb-5 a Šaháb-6, ale není jisté, o jaké střely vlastně jde. Nejčastější jsou informace převzaté z dílny amerického sovětologa Charlese P. Vicka, senior analytika sovětského raketového programu z Federace amerických vědců. Ten jediný tvrdí, a po něm opakují bez prověření i ostatní (včetně NYT, SIPRI či MEMRI), že jsou konstruovány na základě severokorejských dvoustupňových střel Taepodong 1 a 2, jež vznikly „složením“ menších střel. Šaháb 4

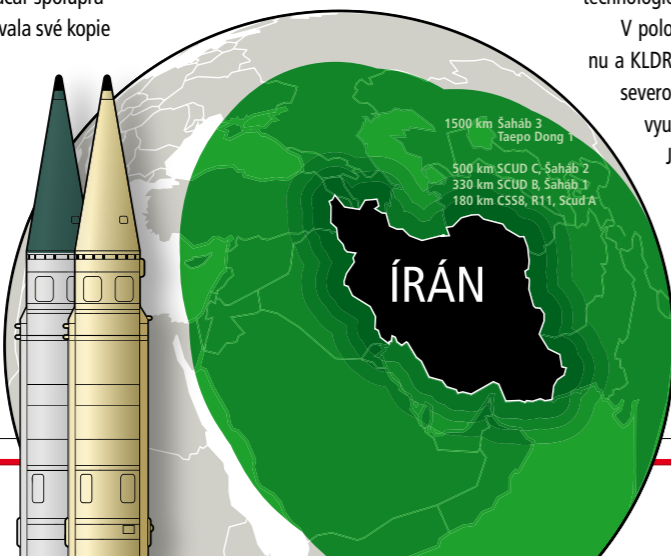
by v takovém případě měl jako první stupeň Šaháb-3 a druhým stupněm by byl Šaháb-1 nebo Šaháb-2. Proti tomu ovšem hovoří fakt, že samotná KLDK celý vývoj zbraně Taepodong 1 zastavila jako nepřilíš povedený projekt.

Místo toho dala přednost zbraní Taepodong 2. Ta používá jako první stupeň obměnu čínské střely Dong Feng 3 a druhým stupněm je Nodong 1. Kdyby ovšem Írán postupoval takto, musel by i on získat rakety na bázi Dong Feng 3, což se zdá jako značně nepravděpodobné. Popisování íránských střel Šaháb-4 a Šaháb-5 jako kopií raket Taepodong 1 a Taepodong 2 je proto dost spekulativního rázu. Někteří experti tedy zastávají názor, že Šaháb-4 a Šaháb 5 mohou vycházet spíše ze starších sovětských balistických zbraní R-12 Dvina (SS-4 Sandal) a R 14 Usovaja (SS-5 Skean). Je totiž známo, že Írán v 90. letech zaměstnal nemálo ruských vědců a nejspíše kupoval i ruské raketové technologie.

Skeptici označují informace, náskry a data raket Šaháb-3B, Šaháb-4, Šaháb-5 a Šaháb-6 od Charlese P. Vicka za jednozdrojovou zpravodajskou

dezinformační hru staré školy. Přes pár spřátelených center pustit nenápadně dezinformaci, kterou nikdo z tohoto ješitného světa nebude vyvracet, Íránci ji kvůli odstrašení svých regionálních protivníků nepřímo potvrdí neověřitelným politickým prohlášením a ona se pak vrátí v potřebnou dobu do Íránu zpět jako bumerang. Německý časopis Bild publikoval článek o tom, že Írán od Severní Koreje koupil osmnáct raket známých jako BM-25. Měla by to být replika nebo variace starých sovětských ponorkových balistických střel R-27 (RSM-25, SS-N-6 Serb) z počátku sedmdesátých let, jež mají údajně dostřel přes 2500 km. Zdroje z jiných zemí však tyto skoupé údaje nepotvrzují. Skeptický je např. i izraelský vojenský analytik Uzi Rubin či německý institut HAFL, který přiznává Íránu maximální dostřel raket 1300–1500 km.

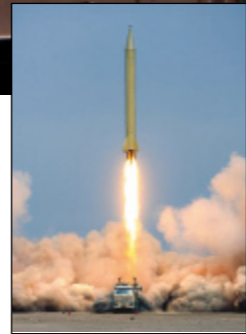
Informace o raketě Šaháb-5 se objevily v roce 2002 ve zprávě CIA „Report to Congress on the Acquisition of Technology Relating to Weapons of Mass Destruction and Advanced Conventional Munitions“. Jako zdroj byl ovšem uveden íránský ministr obrany... O raketě Šaháb-6 se zmínil v roce 1998 pro Washington Times izraelský konzervativní premiér Benjamin Netanjahu. Hovořil i s komisí Kongresu, kterou v tu dobu vedl Donald Rumsfeld. Testem nových zbraní se chlubil v televizi íránský brigádní generál Hussajin Salami v roce 2006. Magazin Jane's Defence Weekly upozorňuje, že Írán se už dlouho snaží o reverzní engineering

ruského raketového motoru RD 216 – což je technologie z roku 1960...! I dolety stávajících raket udávají některé zdroje (např. americký Iran-Watch) střízlivěji, o zhruba 300 km méně než FAS/GlobalSecurity.

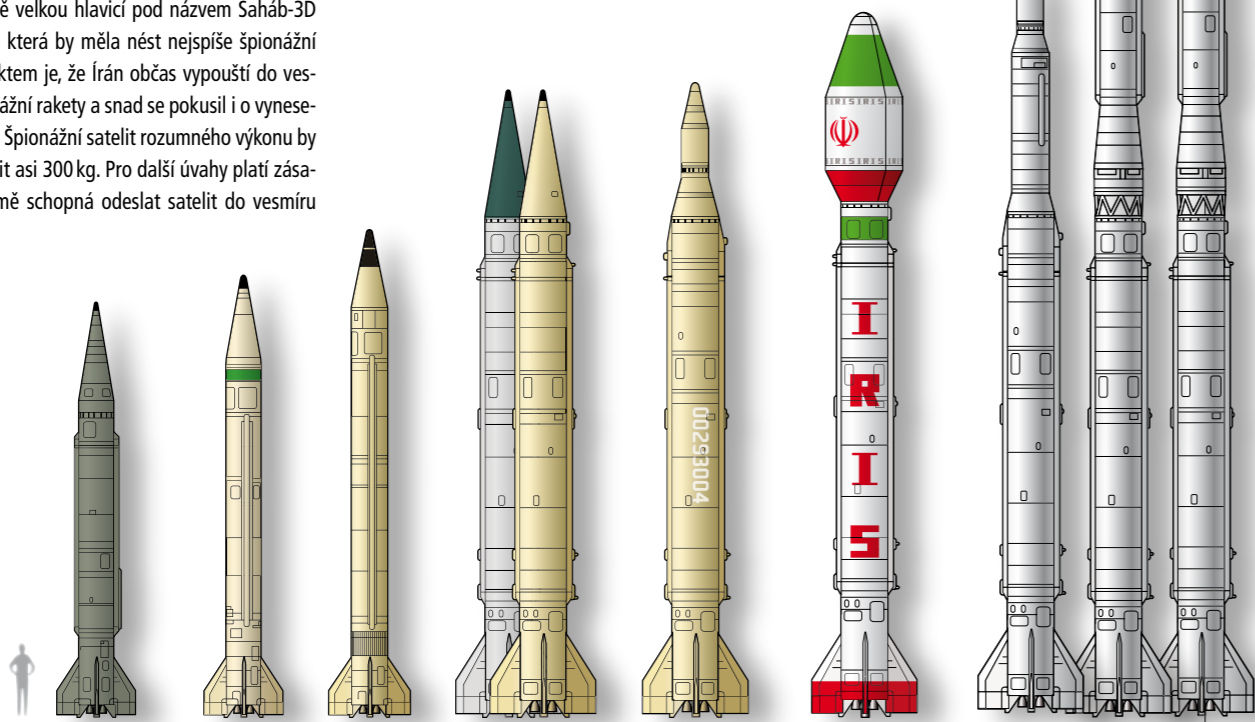

je schopna vyvinout mezikontinentální střelu, protože mezi těmito prostředky jsou technicky jen malé rozdíly. Mahmúd Ahmadínezád sebevědomě tvrdil, že islám by měl zrušit 300 roků

Kromě technického původu dalších raket Šaháb ovšem není jasno ani v jejich zamýšleném užití. Írán totiž tvrdí, že jeho „nové rakety“ jsou kosmické nosiče, nikoliv mezikontinentální zbraně. Na výstavách předvádí model rakety Šaháb-3 s extrémně velkou hlavicí pod názvem Šaháb-3D nebo IRIS, která by měla nést nejspíše špiónážní satelit. Faktem je, že Írán občas vypouští do vesmíru sondážní rakety a snad se pokusil i o vynesení družice. Špiónážní satelit rozumného výkonu by musel vážit asi 300 kg. Pro další úvahy platí zásada, že země schopná odeslat satelit do vesmíru

západní nadvlády. Hovořil ve jménu islámu, ne jen ve jménu Íránu. Írán se ale pouze touto cestou snaží o vzkříšení slávy staré říše a tím o posílení sebevědomí všech muslimů.

TTD balistických raket řady Šaháb

	R-11 R-175 Scud A	Šaháb-1 R 17 / R 300 Scud B	Šaháb-2 Scud C	Šaháb-3 Šaháb-3A*	Šaháb-3B Šaháb-3ER**	Šaháb-3D IRIS IRSL-X-1*	Šaháb-4 IRSL-X-2*	Šaháb-5 Kossar IRSL-X-3*	Šaháb-6 Kossar IRSL-X-4*
Délka m	10,7	11,25	12,3	15,9	16,1	17,8	26,5	33,0	38,0
Průměr m	0,88	0,88	0,88	1,3	1,3	2,5	1,3	2,2	2,2
Hmotnost t	4,4	5,9	6,4	16-18	17-18	24-25	21-25	64-72	79-90
Hlavice kg	680-800	985	700-800	760-990-1200	500-700	-	600-1200	750-1200	750-1500
Dostřel km	180-130	330-285	700-500	1600-1300	2500-1700	-	1800-3000	3500-6000	8000-10000

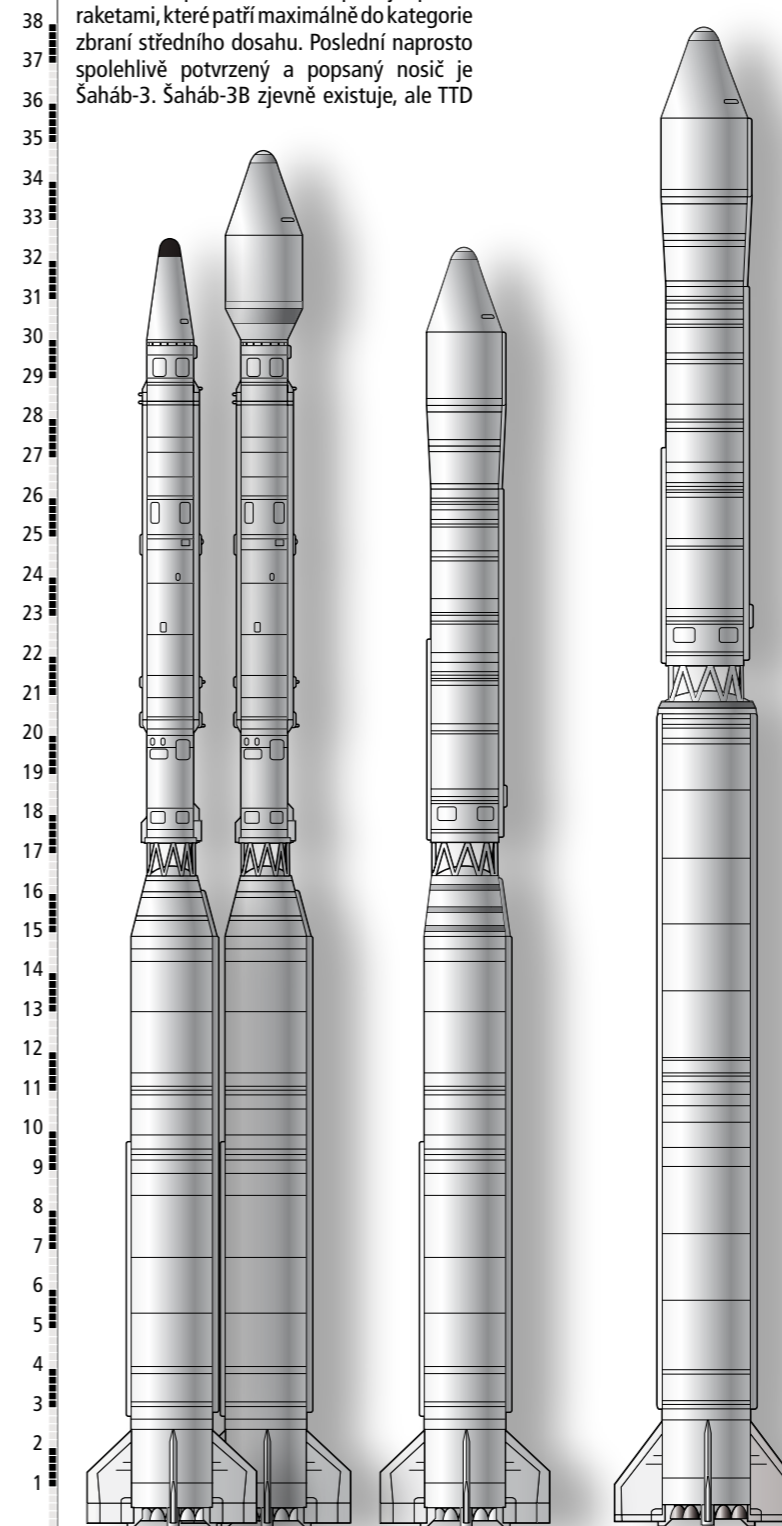
* Podle fotografií severokorejských raket sérií No dong a Taepo dong a odhadů jejich parametrů z analýz Charlese P. Vicka, ** Podle fotografií agentury FARS News a serverů ACIG.org a DEBKAfile, IRSL-X = americký kód pro Iranian Space Launcher, Experimental

Alláh je velký, nejistota také

Dnes Írán prokazatelně disponuje pouze raketami, které patří maximálně do kategorie zbraní středního dosahu. Poslední naprosto spolehlivě potvrzený a popsán nosič je Šaháb-3. Šaháb-3B zjevně existuje, ale TTD

už jsou nejisté. Mezikontinentální střely Írán dosud zcela jistě nevlastní. Dá se však oprávněně předpokládat, že technologie pro jejich výrobu má a že se snaží takové zbraně

vyvíjet. Zaručené informace o jejich vývoji a konstrukci ale dostupné nejsou. Cesta k bojově použitelné zbraně této kategorie je každopádně velmi dlouhá, takže je nepravděpodobné, že by Írán mohl získat bojeschopné mezikontinentální balistické rakety dříve než někdy v polovině příštího desetiletí. Skeptici hovoří o ještě delší době. A za tu dobu se může v Íránu i ve světě stát ještě tolik věcí... Jisté je, že západní svět v otázce íránského raketového programu tápe. A to by mohlo být pro celý svět možná i větší nebezpečí než íránský raketový program sám.

Lukáš VISINGR, Štěpán KOTRBA ■

Foto: IRIB a FARS
titulní malba: Viktor Michajlovič Vasněcov, 1880
kresby a mapy: Štěpán Kotrba
Prameny: Jane's Strategic Weapon Systems, FAS, DTIG.org, GlobalSecurity.org, MissileThreat.com, HSKF.de, DEBKAfile, ACIG.org, IRNA, IRINN, IRIB 1, FARS
Další podrobnosti:
■ „Report to Congress on the Acquisition of Technology Relating to Weapons of Mass Destruction and Advanced Conventional Munitions“
fas.org/irp/threat/bian_apr_2003.htm#3
■ Leonard Peikoff, Ayn Rand Institute, USA 2001: „End States Who Sponsor Terrorism“
aynrand.org/site/News2?page=NewsArticle&id=5207&news_iv_ctrl=1021
■ Joel C. Rosenberg, National Review, USA 2005: „The Terror of Tehran“
nationalreview.com/comment/rosenberg_200506270949.asp
■ Kenneth R. Timmerman: „Countdown To Crisis: The Coming Nuclear Showdown With Iran“, Crown Forum, USA 2005, ISBN 1400053684

atm 02/2007

atm 09/2006